

Imamo snage, volje i želje da sačuvamo Željeznice FBiH

Željeznice FBiH su jedna od rijetkih državnih kompanija koja je godinama hronični gubitaš. Takvo stanje rezultat je nesavjesnog poslovanja prijašnjih uprava ovog preduzeća, ali i nebrige entitetskih institucija zaduženih za njen rad. Ipak, dolaskom nove uprave sa Nijazom Pužićem na čelu, izgleda da dolaze bolji dani za ŽFBiH. Direktor Pužić u razgovoru za *Business magazine* govori o konkretnim rezultatima nove uprave, krivičnim prijavama protiv bivših uprava, planovima o poslovanju, saradnji sa regionalnim željeznicama i odnosu prema radnicima ove kompanije.

Razgovarao: Nijaz Pužić

Gotovo nerealno izgleda situacija da već nekoliko mjeseci nema nijednog štrajka u koji su uključeni radnici Željeznica FBiH, a što se donedavno odvijalo skoro na svakodnevnoj bazi. Glavni krivac za to je novi direktor Željeznica FBiH Nijaz Pužić, čovjek kojeg radnici Željeznica veoma cijene, između ostalog, i zato što je godinama zaposlenik ove kompanije i najbolje poznaje stanje u ŽFBiH.

Nadležni organi istragu u ŽFBiH vode po različitim predmetima za koje se sumnja da nisu urađeni u skladu sa zakonom

U razgovoru za naš magazin, Pužić objašnjava koji su to glavni koraci ka revitalizaciji ovog preduzeća, krivičnim prijavama protiv njegovih prethodnika i problemima i razvoju željezničkog saobraćaja u regionu.

BM: Dolaskom nove Uprave na čelo ŽFBiH svi su saglasni da su se ovoj kompaniji počele dešavati pozitivne stvari, što odavno nije bio slučaj. Radnici su Vas odlično prihvatili i u Vama vide spasioca. Kakvo je Vaše mišljenje o tome?

PUŽIĆ: Poznato je da sam dužnost predsjednika Uprave - generalnog direktora ŽFBiH preuzeo u julu prošle godine. Nakon sagledavanja stanja u ovom javnom preduzeću, zajedno sa Upravom poduzeo sam odgovarajuće mjere i aktivnosti u cilju prevazilaženja vrlo ozbiljnog, rekao bih, nikad težeg stanja u željeznicama. Kako sam cijeli svoj životni, radni i profesionalni angažman ugradio u željeznice, vjerujem da moji saradnici i ja imamo snage, volje i želje, da u saradnji sa našim vlasnikom Vladom FBiH i resornim ministarstvom, iznademo optimalna rješenja i sačuvamo osnovnu funkciju željeznica, a to je redovno i sigurno odvijanje željezničkog robnog i putničkog saobraćaja. U ovim složenim i teškim društveno-ekonomskim i političkim uslovima, svi zajedno moramo iznaći rješenja koja će zaštititi interese željezničara i kompanije te vratiti povjerenje ko-

Bit će nam potrebna pomoć države za buduće projekte

BM: Kako ocjenjujete odnos države, odnosno entiteta, kao vlasnika, prema ŽFBiH? Imate li podršku za svoje planove i koji su najznačajniji projekti u kojima trebate pomoć?

PUŽIĆ: U narednom periodu ŽFBiH planiraju rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukturnih kapaciteta usklađenih sa evropskim direktivama i standardima. Planiran je nastavak rekonstrukcije gornjeg i donjeg stroja pruge (prioritetno na Koridoru Vc), izgradnja mreže optičkog kabela na prugama ŽFBiH, ugradnja savremenih signalno-

sigurnosnih uređaja elektronskog tipa, nabavka pružne mehanizacije, elektrifikacija pruga Doboj-Tuzla-Zvornik i Brčko-Banovići i dalji nastavak informatizacije kompanije. Ovo su osnovni planski projekti za naredni period koji bi doprinijeli boljem i racionalnijem upravljanju firmom i njenim resursima, te povećanju stepena sigurnosti željezničkog prometa i naravno, povećanju brzina i propusne moći pruga, odnosno povećanju obima prijevoza robe i putnika. Ciljevi kojima težimo su adekvatan strukturalni model organizacije

željezničkog sektora prema EU legislativi, modernizacija pruga prema kriterijima za panevropske transportne koridore, finansijska stabilnost modernizacije i održavanja željezničke infrastrukture, podrška razvojnim projektima uz korištenje pristupnih fondova EU i drugih izvora finansiranja, viši nivo usluga u teretnom i putničkom saobraćaju - tržišno konkurentan željeznički operator, racionalizacija troškova poslovanja i uvođenje IT tehnologija u poslovne procese i finansijski samoodrživi poslovni subjekat uz maksimalnu zaštitu radnika.

Page: 37

Reach: 0

Country: BOSNIA AND HERZEGOVINA

Size: 2041 cm2

2 / 6

risnika naših usluga. Mi smo spremni da optimalno iskoristimo komparativne prednosti željeznice i da kroz projekte iz oblasti putničkog i teretnog saobraćaja, infrastrukture, IT sistema, upravljanja, zaštite okoline i drugih oblasti, povećamo konkurentnost i ekonomsku efikasnost željezničkog sektora u BiH.

Očekujemo da Vlada FBiH počne tretirati željezničku infrastrukturu na isti način kao što tretira ceste i autoceste, te osigura dodatnih 40 miliona KM za održavanje infrastrukture. Ova sredstva su neophodna, jer je poznato da je Vlada FBiH prihvatila prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija da je za Željeznice FBiH nužno godišnje osigurati 100 miliona KM javnih sredstava, a da je proteklih godina uplaćivala svega 20 posto

BM: Vašim dolaskom na čelo ove kompanije zatekli ste dug od 40 miliona KM napravljen od strane prošle Uprave, sa čime je ukupan dug ŽFBiH narastao na oko 600 miliona KM. Koliko ovi dugovi opterećuju poslovanje kompanije?

PUZIĆ: Dugovanja ŽFBiH po svim osnovama iznose oko 600 miliona KM. Godišnji gubici u željeznicama proporcionalni su iznosu kojeg država ne uplaćuje, a obavezna je. Ti gubici godinama su se knjižili na račun kapitala preduzeća, zbog čega je on umanjivan. Osnovni razlog, između ostalog, jeste neimplementacija Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja i Zakona o finansijskoj konsolidaciji ŽFBiH. Očekujemo da Vlada FBiH počne tretirati željezničku infrastrukturu na isti način kao što tretira ceste i autoceste, te osigura dodatnih 40 miliona KM za održavanje infrastrukture. Ova sredstva su neophodna, jer je poznato da je Vlada FBiH prihvatila prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija da je za Željeznice FBiH nužno godišnje osigurati 100 miliona KM javnih sredstava, a da je proteklih godina uplaćivala svega 20 posto potrebnih sredstava.

BM: Upravo zbog prijašnjih dugovanja, od kojih su mnogi nastali nesavjesnim poslovanjem Vaših prethodnika, pokrenuto je 14 krivičnih prijava. O kakvim se prijavama radi i očekujete li da će one biti procesuirane?

PUZIĆ: Istrage u ŽFBiH nadležni organi vode po različitim predmetima za koje se sumnja da nisu urađeni u skladu sa zakonom. Radi se o slučajevima nabavke Talgo-garnitura, izgradnji telekomunikacione mreže na postojećoj željezničkoj infrastrukturi u BiH, tenderu za nabavku usluga oporavke vagona i lokomotiva, tenderu za nabavku usluga i radova - čišćenje kanala i uklanjanje drveća, rastinja i trave, tenderu za nabavku robe i usluga - kapsule za pro-

Page: 37

Reach: 0

Country: BOSNIA AND HERZEGOVINA

Size: 2041 cm2

3 / 6

tipopozarne aparate od firme *Bompet Mostar*, tenderu za nabavku robe i usluga - servisiranje protivpožarnih aparata od firme *Lara Mostar*, tenderu za nabavku usluga i radova - izgradnja staničnog trga u Čapljini, spornog potpisivanja protokola sa kompanijom *C.I.O.S. Zagreb* o izmirenju prijeratnih potraživanja glavnog duga i kamata prema *Hrvatskim željeznicama*, spornog potpisivanja protokola sa *Željeznicama Srbije*, tenderu za sanaciju perona i staničnih zgrada, tenderu za nabavku nafte - dodjela ugovora kompaniji *CEROL Brčko*, određivanja novčane naknade pripravnici bez zasnivanja radnog odnosa, nenamjenskog trošenja sredstava od kredita za nabavku programa *SAP* i kasacije vagona u staro željezo.

Lično osuđujem svako nezakonito poslovanje, a posebno ako nastupe štetne posljedice za uposlenike, preduzeće u cjelini i šire - posljedice po našu državu. Istrajaj ću na zakonitom i transparentnom radu. Ko se ogriješi o zakon, neka odgovara! Rad sudskih organa ne mogu i ne želim komentirati, u ovoj zemlji svako mora raditi svoj posao.

U ovim teškim uslovima, složenom društveno-političkom i ekonomsko-socijalnom ambijentu, Uprava ŽFBiH krajnjim naporima ostvarila je redovnost isplate plaća i drugih materijalnih troškova uposlenicima i komitentima, te ostvaruje svoju primarnu zadaću: bezbjedno i redovno odvijanje željezničkog saobraćaja

BM: Evidentno je da sa sadašnjim prihodima ŽFBiH ne mogu pozitivno poslovati, te da je potrebno dodatno sufinansiranje kompanije. Dokle se stiglo u pregovorima o sufinansiranju sa Vladom FBiH? Da li su mogući dodatni prihodi od akcija na duhan ili gorivo?

PUZIĆ: Uprava sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija pokušava iznaći rješenja za finansiranje iz vanbudžetskih sredstava, što je u ingerenciji Federacije BiH. Naime, Uprava čini sve da ŽFBiH prevoze tečna goriva što bi osiguralo oko četiri miliona KM godišnje, te druge vidove vanbudžetskog finansiranja u iznosu od oko 30 miliona KM godišnje. Ovakav model finansiranja ŽFBiH bio bi optimalan za sve, imajući u vidu da su budžetska sredstva apsolutno nedovoljna za uspješno poslovanje ovog javnog dobra. Cilj je da uz naša finansijska sredstva ostvarena od transporta roba i putnika, te zakonska budžetska sredstva u godišnjem iznosu od oko 22 miliona KM, osiguramo i dodatna vanbudžetska sredstva od oko 30 miliona KM. Na taj način, trajno bi bilo riješeno pitanje stabilnog, efikasnog i pouzdanog finansiranja ŽFBiH - izuzetno važnog infrastrukturnog subjekta.

Konkretni rezultati nove Uprave ŽFBiH

Dolaskom nove upravljačke garniture na čelo *Željeznica FBiH*, krenulo se sa realizacijom novih poslovnih projekata. Nova Uprava povećala je obim prijevoza roba za pet posto, tako što su sklopljeni novi ugovori o prijevozu cementa sa kompanijom *Cementara Lukavac*, rude mangana iz *Bosanske Otoke* za Češku i sa *Sodom* iz Lukavca. Osim povećanja prijevoza, zaključen je ugovor o izdavanju u zakup osam električnih lokomotiva *Turskim željeznicama*, a u proceduri je iznajmljivanje još šest električnih lokomotiva, kao i iznajmljivanje svih devet *Talgo* garnitura za potrebe *Turskih željeznica*. Otvorena je rekonstruisana *Radionica teretnih vagona* u Bihaću, gdje je uposlena vlastita radna snaga i time su smanjeni troškovi usluga opravki. Ukupno 200 teretnih vagona opravljeno je u radionicama Bihać, Zenica i Čapljina, a ušteda iznosi milion KM. Ovim opravkama ublažen je debalans u korištenju stranih kola (vagona), a time su smanjeni i troškovi po *RIV-u* (korištenje stranih kola). Opravljeno je šest putničkih vagona u Radionici Rajlovac, a ušteda je 250.000 KM. Vlastitim sredstvima opravljeno je elektromotorni voz koji je stavljen u funkciju, što predstavlja uštedu od milion KM, dok je drugi elektromotorni voz u završnoj fazi opravke. Poduzete su aktivnosti na vraćanju tri elektromotorna voza i osam lokomotiva iz Republike Hrvatske, koji su ostali tamo usljed ratnih dejstava. Učinjena je značajna ušteda po pitanju svih troškova, a naročito na odlivu sredstava za usluge trećih lica, jer se koristi vlastita radna snaga.

BM: Više puta je naglašeno da ŽFBiH imaju višak radnika. Da li je napravljena analiza o tačnom broju radnika koji su višak i kako će se ti ljudi zbrinuti? Da li će doći do otpuštanja radnika?

PUZIĆ: Cilj nije otpustiti, nego uposliti radnike. Ali, u *ŽFBiH* svakako je smanjen broj zaposlenika. Primjera radi, do dolaska ove Uprave u radnom odnosu bilo je 3.783 uposlenika. Početkom ove godine, tačnije 20. februara, taj broj iznosio je 3.653 što je manje za 130 uposlenika *ŽFBiH*. Međutim, s obzirom na to da je prosječna starosna struktura uposlenika oko 45 godina, mora uslijediti obnova kadrova uvažavajući zakonsku obavezu da izvršno osoblje mora biti u prvoj zdravstvenoj grupi i obuhvaćen mlađi kadar. Broj uposlenika mora odgovarati stvarnim potrebama i kapacitetima optimalnog radnog učinka. Ovaj problem želimo ri-

3.783
uposlenika u radnom odnosu
bilo do dolaska ove Uprave

3.653
uposlenika u radnom odnosu
bilo 20. februara 2014.

Page: 37

Reach: 0

Country: BOSNIA AND HERZEGOVINA

Size: 2041 cm2

4 / 6

Naslijedili smo
dugogodišnje i
ogromne
probleme

ješiti u dijalogu sa našim sindikatima i naravno, uz pomoć *Vlade FBiH*, u cilju zaštite interesa uposlenika i izrade nove sistematizacije radnih mjesta, uz izradu programa zbinjavanja viška uposlenih, prije svega u administraciji.

BM: Osim problema sa viškom zaposlenih, problemi se ogledaju i u tome da se duguje nekoliko plaća radnicima. Dokle se stiglo sa isplatom zaostalih plaća i kada očekujete da izmirite sve obaveze prema radnicima?

PUZIĆ: Ova *Uprava ŽFBiH*, koja je naslijedila ogromne dugove i dugogodišnje neriješene probleme (od kojih su najznačajniji u sudskom procesu) i ubuduće će štiti interese uposlenika i *ŽFBiH* kao važnog infrastrukturnog subjekta od državnog interesa. U ovim teškim uslovima, složenom društveno-političkom i ekonomsko-socijalnom ambijentu, *Uprava ŽFBiH* krajnjim naporima ostvarila je redovnost isplate plaća i drugih materijalnih troškova uposlenicima i komitentima, te ostvaruje svoju primarnu zadaću: bezbjedno i redovno odvijanje željezničkog saobraćaja.

Konkretno, za vrijeme mandata ove *Uprave* izmirivane su redovne obaveze prema uposlenicima te je za osam mjeseci isplaćeno 10 plaća, 10 materijalnih troškova, redovno se uplaćuju obaveze za *PIO* za uposlenike koji su ispunili uslove za penzionisanje, te zdravstveno osiguranje. Ovakvom dinamikom *Uprava* je vodila računa o interesima uposlenika i spriječeni su štrajkovi i nezadovoljstva radnika.

Page: 37

Reach: 0

Country: BOSNIA AND HERZEGOVINA

Size: 2041 cm2

5 / 6

Dugovanja ZFBiH po svim osnovama iznose oko 600 miliona KM, godišnji gubici u željeznicama proporcionalni su iznosu kojeg država ne uplaćuje, a obavezna je

Konacno, bolji dani za ZFBiH će se kvalitativno i kvantitativno promijeniti tek onda kada se iznadu stabilni i održivi modeli finansiranja ZFBiH kao javnog servisa građana i bh. privrede, a u vlasništvu države.

BM: Već je održano nekoliko sastanaka sa čelnim ljudima željeznica u regionu. Da li možemo očekivati jače regionalno povezivanje željeznica, kako bi putnici imali još kvalitetnije usluge?

PUZIĆ: To je imperativ ne samo ZFBiH, nego i željeznica u regionu. Mi smo mala željeznička kompanija i jednostavno nije moguće ostvarivati dobre poslovne rezultate bez regionalne saradnje. Važno je da su i druge željezničke uprave u regionu na istom stajalištu. Ovih dana, ZFBiH bile su inicijator vrlo uspješnog sastanka na kojem su učestvovali predstavnici Željeznica Srbije, HŽ Cargo, Željeznice RS i Uprave Luke Ploče. Zajednički cilj jeste uspostavljanje kvalitetnije regionalne saradnje zasnovane na opravdanim ekonomskim, tržišnim uslovima, u cilju postizanja konkurentnosti i povoljnijih cijena usluga željezničkog operatora u transportu roba. Prema direktivama EU i Organizacije za međunarodni prijevoz željeznicom (OTIF), Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) i Agencije za željezničku sigurnost (ERA), već niz godina govori se o uspostavljanju novog evropskog temelja bitnog za sigurnost željezničkog sistema u pogledu garancija interoperabilnosti i unifikacije tehničkih sistema. Željeznice FBiH postupile su po ovim direktivama i smjernicama. Konkretno, mi smo dobili Licencu za pružanje usluga željezničkog prijevoza ZFBiH za putnički i teretni saobraćaj. Također, ranije smo dobili i ECM licencu o sigurnosti i u toku je formiranje radnog tijela unutar željezničkog Operatora, te su ispunjeni preduslovi da možemo saobraćati po evropskim prugama. Inicijative EU kao i CER-a za potpuno razdvajanje Operatora i Infrastrukture nisu više tako glasne. Na željezničkim forumima po Evropi vrlo često se kritikuje ovakav model potpunog razdvajanja, a pogotovo se pokazao kao loš model kod malih željeznica u koje spadaju i ZFBiH. Zato treba biti veoma oprezan u pravcu dalje realizacije i završetka procesa razdvajanja.

BM: Često se u medijima spominje da željeznički putnički saobraćaj u BiH nema svijetlu budućnost. Da li je to zaista tako i da li je teretni saobraćaj i dalje prioritet novih ulaganja ZFBiH, jer se radi o profitabilnijem sektoru?

PUZIĆ: U pravu ste. Treba da znate da su brojni problemi općenito prisutni u funkcioniranju željezničkog putničkog saobraćaja. To se odnosi na neisplativo puštanje u saobraćaj Talgo garnitura, visoku cijenu održavanja, nezainteresiranost putnika da koriste željeznički saobraćaj, što dovodi u pitanje ekonomsku isplativost i pokrivanje troškova od prodaje karata. Dugo vrijeme putovanja koje prouzrokuju zamjene posada na međuentitetskim

linijama i državnim granicama, carinske kontrole, stanje željezničke infrastrukture kod nas i u regionu, do sada završene rekonstrukcije pruga samo su vratile prijeratne parametre sa malim procentom modernizacije, neprihvatljive cijene za najam trase kroz Republiku Hrvatsku, nedostatno finansiranje putničkog i kombinovanog saobraćaja od strane kantonalnih i Vlade FBiH i konfiguracija zemljišta (brojni tuneli, mali radijus krivina, veliki nagibi...), što ne omogućava veće brzine na prugama ZFBiH (prosječna brzina je 50-70 kilometara na sat).

BM: S tim u vezi, da li je u planu nabavljanje putničkih garnitura vozova koji će, zaista, odgovarati našim potrebama?

PUZIĆ: Kao javni servis, ZFBiH dužne su da pružaju usluge i u putničkom saobraćaju. Naravno da nismo zadovoljni stanjem putničkih kapaciteta i pokušat ćemo iznaći optimalno rješenje u cilju poboljšanja usluga u putničkom saobraćaju.

BM: Nezaobilazna tema su Talgo vozovi i Končarov voz. Da li su Turske željeznice i dalje zainteresirane za iznajmljivanje Talgo garnitura i kada će Končarov voz biti vraćen proizvođaču?

PUZIĆ: Uprava intenzivno pregovora sa Državnim željeznicama Republike Turske (TCDD) o iznajmljivanju svih devet Talgo garnitura. Naime, ZFBiH imaju uspješnu saradnju sa ovim željeznicama još od 1997. godine. To je potvrđeno i 28. augusta prošle godine kada su ZFBiH potpisale ugovor sa TCDD o najmu naših osam elektrolokomotiva za potrebe Turskih željeznica u narednih 12 mjeseci. To ima pozitivne finansijske efekte po našu kompaniju, a Turci su izrazili interesovanje za najam još dodatnih šest elektrolokomotiva. Tada je razgovarano i o najmu devet Talgo garnitura Turskim željeznicama. S obzirom na to da Turska trenutno provodi velike projekte u oblasti modernizacije i razvoja svoje željeznice,

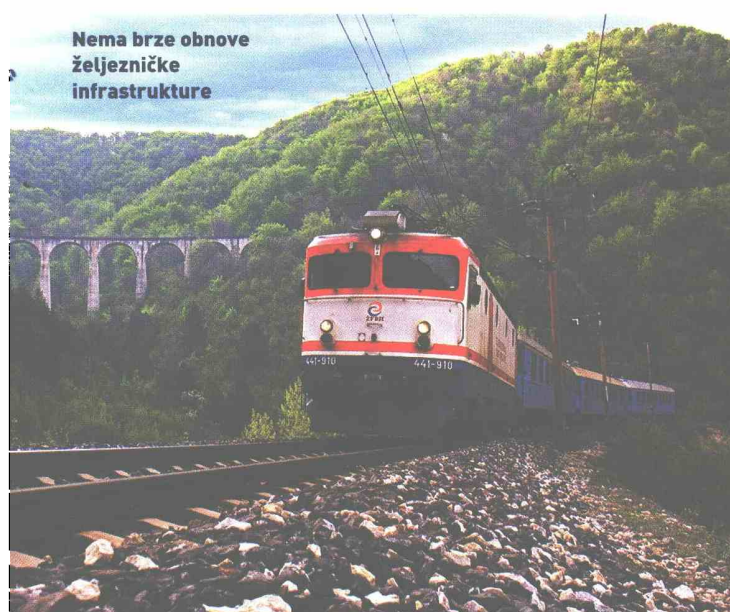
Page: 37

Reach: 0

Country: BOSNIA AND HERZEGOVINA

Size: 2041 cm2

6 / 6

eznice, predstavnici *TCDD* izrazili su veliki interes za najam devet *Talgo* garnitura u vlasništvu *ŽFBiH*, a koje već godinama, zbog mnogih poteškoća, nismo uspjeli uvesti u saobraćaj na našim prugama. Također, *Vlada FBiH* donijela je krajem oktobra 2013. godine odluku da se *Talgo* garniture mogu iznajmiti *Turским željeznicama*. U toku je raspisivanje međunarodnog tendera *TCDD* o realizaciji ovog projekta. Ovih dana očekujemo dolazak delegacije *Turških željeznica* kako bismo konkretizirali dogovor ili odustali od iznajmljivanja *Talgo* garnitura za

TCDD, ukoliko je njihov interes prestao. Konkretno, kada je riječ o ovim kopolozicijama, alternativa jeste i njihovo iznajmljivanje drugim željezničkim kompanijama u EU po prihvatljivim i ekonomski opravdanim uslovima, kao i da se, u sklopu budućeg razvoja regionalnog, međunarodnog željezničkog saobraćaja, one uključe u eksploataciju na našim prugama, uz održiv sistem servisiranja. Kada je riječ o pilot projektu - niskopodni elektromotorni voz *Končar*, u toku su pregovori o vraćanju ovog voza proizvođaču, uz naše priznavanje troškova amortizacije. Već sam naveo opravdane razloge za to:

BM: Modernih vozova nema bez bolje željezničke infrastrukture. Očekuju li nas u skorije vrijeme masovnija obnova željezničke infrastrukture?

PUZIĆ: Nema brze obnove željezničke infrastrukture. Za to su potrebna velika sredstva, uglavnom kreditna. Rekonstrukcija se uglavnom vrši pod saobraćajem (pruga u funkciji) što produžava i vrijeme rekonstrukcije i poskupljuje radove. Kad već govorimo o obnovi željezničke infrastrukture, neophodno bi bilo izvršiti elektrifikaciju na prugama Tuzla-Brčko-Doboj-Zvornik i osposobiti Unsku prugu. Kratkoročno, ukidanjem laganih vožnji, dovođenjem u funkciju osiguranja na pružnim prelazima doći će do povećanja komercijalne brzine, a samim tim i zadovoljstva kupaca naših usluga. Ukoliko *Željeznice Federacije BiH* hitno ne pristupe restrukturiranju, povećanju i obnovi kapaciteta, smanjenju troškova, broja zaposlenih, cijene prijevoza, brzine usluge i brzem prilagođavanju korisniku usluge, neće spremno dočekati promjene u okruženju. ☹